E CONF SERIES
International Conference on Modern Science and Scientific Studies
Hosted online from Madrid, Spain
Website: econfseries.com 20th April, 2025

TIL O‘RGANISHDA AUDIO-KITOBLAR VA MULTIMEDIA RESURSLARNING O‘RNI

Mamashoyev Umid Ulug‘bek o‘g‘li
Iqtisodiyot va pedagogika universiteti assistent o‘qituvchisi

Annotatsiya
Ushbu maqolada chet tilini o‘rganish jarayonida audio-kitoblar va multimedia resurslarining ahamiyati tahlil qilinadi. Tadqiqot doirasida an’anaviy va raqamli vositalar yordamida til o‘rganuvchilarning natijalari solishtirilib, multimedia texnologiyalarining eshitish, talaffuz va so‘z boyligini rivojlantirishdagi samaradorligi ko‘rsatib beriladi. Shuningdek, audio va video materiallarning motivatsiyani oshirishdagi roli, bilimlarni uzoq muddat xotirada saqlab qolishdagi ustunligi asoslab beriladi.

Kalit so‘zlar. til o‘rganish, audio-kitob, multimedia, interaktiv ta’lim, eshitish ko‘nikmalari, mustaqil o‘rganish.

Аннотация
В статье анализируется значение аудиокниг и мультимедийных ресурсов в процессе изучения иностранного языка. В исследовании сравниваются результаты изучающих язык с использованием традиционных и цифровых инструментов, демонстрируя эффективность мультимедийных технологий в развитии аудирования, произношения и словарного запаса. Обоснована роль аудио- и видеоматериалов в повышении мотивации и их преимущества в сохранении знаний в долговременной памяти.

Ключевые слова. изучение языка, аудиокниги, мультимедиа, интерактивное обучение, навыки аудирования, самостоятельное обучение.

Annotation
This article analyzes the importance of audiobooks and multimedia resources in the process of learning a foreign language. The study compares the results of language

learners using traditional and digital tools, and demonstrates the effectiveness of multimedia technologies in developing listening, pronunciation, and vocabulary. It also substantiates the role of audio and video materials in increasing motivation and their advantage in long-term memory retention.

Keywords: language learning, audiobooks, multimedia, interactive learning, listening skills, independent learning.

Kirish

XXI asrda axborot texnologiyalari ta’lim jarayonining ajralmas qismiga aylangan. Ayniqsa, til o‘rganishda raqamli resurslar, xususan audio-kitoblar, videodarsliklar, mobil ilovalar va multimedia platformalari ta’lim samaradorligini oshirmoqda. An’anaviy darsliklarga qo‘shimcha sifatida audio-multimedia vositalari eshitib tushunish, talaffuz va grammatikani o‘zlashtirishda katta ahamiyatga ega.

Metodlar

Bugungi kunda sun’iy aqlga ega turli-uman yangidan yangi qurilmalar, texnik vositalar yaratilmoqda. Ular nafaqat ishlab chiqarishga, balki xonadonlarimizga, hatto zamonaviy ta’lim tizimiga ham jadallik bilan kirib kelmoqda. Ta’limning boshqaruv tizimi, ta’lim jarayonlari to‘liq avtomatlashtirilmoqda –o‘qitishning yaxlit elektron tizimi yaratilmoqda. Dunyo ta’lim tizmida zamonaviy texnika va texnologiyalar yordamida audio-video va media-axborot mahsulotlarini yaratish va ulardan samarali foydalangan holda til o‘rgatish ham allaqachon kafolatli ta’limning ajralmas qismiga aylanib ulgurdi. Darslarda audio-video va media-axborot materiallardan foydalanish ta’limda audiovizual metod deb ham yuritiladi. Audiovizual (murakkab tarkibli) metod ta’limning audiovizual vositalari (diafilmlar, o‘quv filmlari, kinofilmlar, animatsion filmlar, videoroliklar, slaydlar, kliplar)dan va texnik vositalar (radio, televideniye va axborotning elektron vositalari: kompyuter, planshet va smartfonlar)dan keng foydalanishni nazarda tutadi. Audiovizual materiallardan til o‘rgatish darslarining istalgan bosqichlarida, nutqiy faoliyatning barcha turlarini shakllantirishda, ayniqsa, nutqni eshitib tushunish va gapirishga o‘rgatishda muvaffaqiyatli foydalanish mumkin. Shunisi xarakterliki,

darslarda qo‘llanadigan audiovizual materiallar, xususan, videolar tilni jonlikontekstda taqdim eta oladi. Darsni real dunyo bilan bog‘lay oladi va tilni harakatdagi muloqot vaziyati bilan ko‘rsatadi. Bu esa talabalarning arsenalida mavjud bo‘lgan til materiallarini boyitishga xizmat qiladi. Video materiallar talabalarga nafaqat ona tilida so‘zlashuvchilarning jonli nutqini taqdim etadi, balki ular muloqotga kirishgan til egalarining imo-ishoralarini va yuz ifodalarini ko‘radi, xullas, til o‘rganuvchilarni o‘rganilayotgan til vaziyatiga olib kiradi. Shuningdek, videolar til o‘rganishdagi madaniy to‘siqlarni yengib o‘tishga yordam beradi[1].

Tadqiqot quyidagi bosqichlarda amalga oshirildi:

1) Nazariy tahlil: audio-kitoblar, podcastlar, videodarslar, interaktiv platformalar (Duolingo, BBC Learning English, TED-Ed) tahlil qilindi.

2) Tajriba ishi: 60 nafar til o‘rganuvchi 2 guruhga bo‘lindi (30 nafardan). Birinchi guruh an’anaviy darsliklar asosida, ikkinchi guruh audio va multimedia vositalaridan foydalangan holda 1 oy davomida til o‘rgandi.

3) So‘rovnoma va test sinovlari: o‘quvchilarning tinglab tushunish, talaffuz, va so‘z boyligi ko‘rsatkichlari baholandi.

4) Statistik tahlil: SPSS dasturi yordamida natijalar solishtirildi.

Natijalar

Hozirgi kunda ko‘plab rivojlangan mamlakatlarda o‘qitish usuli ta`lim sohasi yo‘nalishlari bo‘yicha multimedia vositalaridan foydalanib, tatbiq qilinmoqda. Hatto, har bir oila multimedia vositalarisiz, hordiq chiqarmaydigan bo‘lib qoldi. Amaliyot shuni ko‘rsatmoqdaki, multimedia vositalari asosida boshlang‘ich sinf o‘quvchilarini o‘qitish samarasi an`anaviy usulga qaraganda 2 barobar unumli va vaqtdan yutish mumkin ekan. Multimedia vositalari asosida bilim olishda 30% gacha vaqtni tejash mumkin bo‘lib,olingan bilimlar esa xotirada uzoq muddat saqlanib qoladi. Agar o‘quvchilar berilayotgan materiallarni ko‘rish asosida qabul qilsa, axborotni xotirada saqlash 25-30% gacha oshadi. Bunga qo‘shimcha sifatida o‘quv materiallari audio, vedio va grafika ko‘rinishida mujassamlashgan holda berilsa, materiallarni xotirada saqlab qolish 75% ortadi. Bunga multimedia vositalari asosida chet tillarini o‘rganish jarayonida yana bir bor ishonch hosil qildik[2].

1. Tinglab tushunish ko‘nikmalari

Audio va multimedia vositalar bilan ishlagan guruhda eshitish asosidagi testlarda 82% muvaffaqiyat qayd etildi.

An’anaviy guruhda esa bu ko‘rsatkich 65% bo‘ldi.

2. So‘z boyligi va talaffuz

Multimedia guruhidagi o‘quvchilar testda o‘rtacha 350 ta aktiv so‘zdan foydalangan, an’anaviy guruhda esa 250 ta.

3. Mustaqil o‘rganish motivatsiyasi

So‘rovnoma natijalariga ko‘ra, multimedia guruhining 87% a’zolari mustaqil til o‘rganishga ko‘proq motivatsiya his qilgan.

Muhokama

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, audio-kitoblar va multimedia platformalari til o‘rganishda nafaqat samaradorlikni oshiradi, balki mustaqil ta’lim olish imkonini ham kengaytiradi. Bunday yondashuv o‘quvchilarning ilg‘or metodikaga bo‘lgan ishonchini mustahkamlaydi va raqamli savodxonlikni ham rivojlantiradi. Bu vositalar o‘zbek tilida til o‘rganayotganlar uchun ham xuddi shunday foydali bo‘lishi mumkin.

Xulosa

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, audio-kitoblar va multimedia vositalari yordamida til o‘rganish an’anaviy usullarga nisbatan ancha samarali. Eshitib tushunish darajasi 82% gacha oshgani, so‘z boyligi 350 taga yetgani va motivatsiyaning ortgani multimedia vositalarining ta’limdagi dolzarbligini tasdiqlaydi. Bunday metodik yondashuv o‘quvchilarda mustaqil ta’lim olishga bo‘lgan qiziqishni kuchaytiradi va raqamli texnologiyalarni samarali qo‘llashga imkon yaratadi. Shunday ekan, til ta’limiga audio va multimedia resurslarini keng joriy etish — zamon talabi hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Keldiboyeva Parizoda Orif qizi. O'zbek tilini chet tili sifatida o'qitishda audiovisual materiallardan foydalanish. "Zamonaviy ilm-fan va ta'lim istiqbollari" ilmiy-amaliy konferensiyasi. 2024.
2. Rahimberdiyeva Xilola Mirtolobovna. Ingliz tili fanini o'qitishda multimedia vositalarining o'rni va mohiyati. Topical issues of science. 2023.
3. Mamashoev, U. U. (2023). EXPRESSION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN LANGUAGE AND CULTURE IN PHRASEOLOGY WITH THE HEART COMPONENT. In Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования (pp. 76-80).
4. Umid Ulug'bek o'g, M. (2025, March). TIL O'RGANISHDA ADABIYOTNING O'RNI. In International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences (pp. 64-71).
5. Umid Ulug'bek o'g, M. (2025, March). XORIJIY VA MILLIY BADIIY ASARLARNING TIL O 'RGATISHDAGI DIDAKTIK AHAMIYATI. In International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences (pp. 56-63).
6. Umid Ulug'bek o'g, M. (2025, April). ADABIY MATNLAR ORQALI KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISH. In International Conference on Educational Discoveries and Humanities (pp. 61-69).
7. Umid Ulug'bek o'g, M. (2025, April). INDIVIDUAL TIL O 'RGATISH METODIKALARINI SHAKLLANTIRISH. In International Conference on Educational Discoveries and Humanities (pp. 70-77).
8. Komilovich, S. S. (2024). QIYOSIY ADABIYOTSHUNOSLIKDA ADABIY TA'SIR MASALALARI. In Konferensiyalar| Conferences (Vol. 1, No. 4, pp. 492-495).
9. Komilovich, SS (2023). TOG 'AY MUROD IJODIDA UILYAM FOLKNER ASARLARI TA'SIRI. Integratsiyalashgan ta'lim va tadqiqot jurnali , 7 (1), 75-77.
10. SHERQULOV, S. TRAGEDY IN WILLIAM FAULKNER'S "THE SOUND AND THE FURY". O 'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI XABARLARI, 2022,[1/3 ISSN 2181-7324.

11. Abdumannonovna, A. D. (2025, March). “MARJONLAR O’YINI” ROMANIDA G’ARB VA SHARQ TAFAKKURINING SINTEZI. In International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences (pp. 80-87).
12. Abdumannonovna, A. D. (2025, March). HERMANN HESSE IJODIDA ROMANTIZM. In International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences (pp. 72-79).
13. Хамзаева, З. (2025). Толкование женского образа в романе «Бону» с точки зрения декадентства: социальный кризис и противоречие ценностей. Зарубежная лингвистика и лингводидактика, 3(2), 17-22.
14. Normurodovna, A. M. (2025, February). TASHKILOTLAR O'RTASIDAGI HAMKORLIKDA INGLIZ TILINING AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 310-317).
15. Ergashevna, S. M. (2025, February). INGLIZ TILI MUTAXASSISI BO'LISHDA BOSHLANG'ICH INGLIZ TILI DARSLARINING AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 350-357).
16. Axmedovna, B. S. (2025, February). O'ZBEKISTONDA XORIJIY TILLARNING AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 326-333).
17. Normurodovna, A. M. (2025, February). INGLIZ TILI GRAMMATIKASINING INGLIZ TILI KURSIDAGI AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 302-309).
18. Ergashevna, S. M. (2025, February). INGLIZ TILI MUTAXASSISLARINI TAYYORLASHDA XORIJIY TAJRIBALARDAN FOYDALANISH. In International Educators Conference (pp. 358-365).
19. Axmedovna, B. S. (2025, February). INGLIZ TILINI O'RGANISHDA O'ZARO MULOQOTNING AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 318-325).
20. Boymurotovna, X. N. (2025, March). RUS TILINI O ‘RGANISHDA SUN’IY INTELLEKT VA NEYRON TARMOQLARNING ROLI. In International Conference on Educational Discoveries and Humanities (pp. 55-62).
21. Boymurotovna, X. N., Asror o’g’li, A. O., & Rajabboyevna, O. K. (2025, March). KOMPYUTER VA ROBOTLAR BILAN O’ZARO ALOQA ORQALI

IJTIMOIY PSIXOLOGIYANING O'ZGARISHI. In International Conference on Educational Discoveries and Humanities (pp. 63-70).
22. Xidirova, N. B. qizi Nomozova, FA (2024). RAQAMLI MATERIALLAR VA INTERAKTIV PLATFORMALAR YORDAMIDA TABIIY FANLARNI O 'QITISH. GOLDEN BRAIN, 2(20), 162-166.
23. Xidirova, N. B. qizi Muqimova, GZ (2024). EXCELDA DIAGRAMMALAR BILAN ISHLASH. GOLDEN BRAIN, 2(20), 167-171.
24. Xidirova, N. B. qizi Oromova, SS, & Otajonova, KR (2024). MULTIMEDIALI TEXNOLOGIYALAR VA ULARNING PSIXOLOGIYADA QO 'LLANILISHI. GOLDEN BRAIN, 2(20), 157-161.
25. Botirovich, X. S. Murodullo o 'g, JOT, & Iskandar o 'g 'li, SB (2024). PYTHON DASTURLASH TILINING KELIB CHIQISHI. Modern education and development, 11(3), 120-126.
26. Кучкаров, Т., & Маматова, Г. (2024). ВЛИЯНИЕ ЦИФРОВИЗАЦИИ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ НА ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ В ОБЩЕСТВЕ. Raqamli iqtisodiyot va axborot texnologiyalari, 4(4), 127-136.
27. Khayriddinov, S. (2023). Cloud technologies as a tool for forming personal information educational environment. International Bulletin of Engineering and Technology, 3(4), 72-76.
28. Khayriddinov, S., & Nodirova, F. (2024). Advanced pedagogical in improving the quality of education the significance of experiences in the educational system. Talqin va tadqiqotlar,(28).
29. Abdirakhimova, M. N. (2022). LITERATURE AND READING AMONG YOUNG PEOPLE IMPROVING CULTURE AND ITS CHARACTERISTICS. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2(2), 759-763.
30. Egamberdiyev, H. S., & Khujakulov, A. K. (2024). VIRTUAL MUSEUMS AS PART OF A DIGITAL CULTURAL ENVIRONMENT. Экономика и социум, (3-1 (118)), 121-125.
31. SUYAROVA, M. ЭКОНОМИКА И СОЦИУМ. ЭКОНОМИКА, 587-590.
32. SUYAROVA, M. (2024). Internet blogs in teaching foreign languages.

33. Ergashevna, S. M. (2024). Development of Grammatical Skills During Individual Teaching of English at the Intermediate Stage. Miasto Przyszłości, 294-296.
34. Egamberdiev, K., Khidirova, N., & Islomov, A. (2024). Creation of an automated information system using python and the django framework with a telegram bot. Big Data and Computing Visions, 4(3), 219-226.
35. Normurodovna, M. A. (2025, January). THE IMPORTANCE OF TEACHING ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES. In International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences (pp. 148-156).
36. ABDIRAKHIMOVA, M. (2024). PEDAGOGICAL MECHANISMS OF FORMING THE LINGUA METHODICAL EXPERIENCES ON STUDENTS. News of the NUUz, 1(1.4), 33-36.
37. Normurodovna, M. A. (2024). INGLIZ TILINI O'QITISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNING O'RNI: Iqtisodiyot va pedagogika universiteti, NTM professori vb, xorijiy tillar kafedrasi mudiri, filalogiya fanlar doktori (DSc) Daniyeva Maysara Djamalovna taqrizi ostida. IQRO INDEXING, 9(1), 267-271.
38. Normurodovna, A. M. (2022). LITERATURE AND READING AMONG YOUNG PEOPLE IMPROVING CULTURE AND ITS CHARACTERISTICS.
39. Abdirakhimova, M. N. (2021). PREPARING STUDENTS FOR REAL COMMUNICATION. In НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ: СОХРАНЯЯ ПРОШЛОЕ, СОЗДАЁМ БУДУЩЕЕ (pp. 66-68).
40. Abdirahimova, M. N. (2017). Learning vocabulary through grammar material. Міжнародний науковий журнал Інтернаука, (3 (2)), 40-41.